

NATIONAL SI UNIVERSAL IN OPERA LUI EMINESCU

Eminescu a adus prin opera sa o limba noua si mereu proaspata. Extraordinar este faptul ca el nu a trebuit sa se lupte pentru a stapani graiul romanesc, caci acesta i-a fost mereu la indemana, ajutandu-l chiar in realizarea de imagini artistice deosebite. Secretul intregului sau farmec consta in substratul autohton al culturii eminesciene.

Poetul se defineste singur: “Aspru, rece, suna cantul cel etern neispravit” - lasand astfel loc pentru alte contributii atat de necesare spiritualitatii noastre nationale, in sincronizarea cu universalitatea.

Toate generatiile se vor afla sub influenta creatiei eminesciene in tot ceea ce are ea mai bun, mai frumos, ridicandu-se spre acel intelectualism rafinat al “Mioritei”, al doinelor sau basmelor populare.

Universul motivelor eminesciene este alcatuit din: timp si spatiu national, padure, mare, doina, vis, melancolie.

Legatura operei eminesciene cu devenirea noastra istorica nu poate fi contestata, Eminescu fiind “modelul absolut spre care tind fara exceptie reprezentantii literaturii romanesti.”

Articolele publicate in paginile “Timpului” nu numai ca au atras atentia contemporanilor, provocand mare valva, dar impresioneaza si astazi prin vibratia lor patriotica, prin admiratia fata de berbatia si spiritul de jertfa al ostasilor romani in Razboiul pentru independenta nationala din 1877, ca si prin luciditatea cu care poetul judeca realitatile din actualitatea social-politica a acelor ani. Pilduitoare raman, astfel, cuvintele cu care Mircea il intampina pe Baiazid (“Scrisoarea a III-a”) ca o neindoielnica si directa manifestare poetica a atitudinii si sentimentelor lui Eminescu.

In valorificarea creatoare a folclorului national, Eminescu se ridica, din nou, pe cele mai inalte trepte de vraja, purtat de o efervescenta lirica fara asemanare, incepand cu “Fat-Frumos din lacrima” si ajungand la “Revedere” si mai apoi la neasemuita poveste de dragoste din “Calin (file din poveste)” si “Luceafarul”.

Incursiunile filozofice ale lui Eminescu sustin coordonatele complexitatii poeziei sale. Abordand atatea probleme fundamentale ce tin de viata si moarte, natura si iubire, geneza si sfarsitul lumii, sau civilizatii, poetul subliniaza zbaterile si nefericirile omului de geniu, intr-o societate total straina de el.

Pornind de la stilul conventional pe care il cultivau poetii vremii, trecand printr-o faza de romantism tumultuos, al afirmarii, efortul artistic l-a condus pe Eminescu, pe masura maturizarii catre o concentrare din ce in ce mai densa a mijloacelor de expresie, din care dispar regionalismele, diminutivele, epitetele ornante, facand loc stilului clasic de cea mai pura esenta. Sintagmele nascocite de poet: “dulce minune”, “somnul lin”, “farmec dureros”, “dureros de dulce”, “limba ca un fagure de miere”, “suna cu jale”, etc. asigura poeziei lui un farmec deosebit.

Datele pe care ni le ofera opera lui Eminescu demonstreaza cu prisosinta familiarizarea lui cu intreaga lume a ideilor si sistemelor filozofice si cu lirismul tuturor timpurilor.

Poetul a consacrat o mare parte din timpul studiilor sale in strainatate pentru asimilarea cugetarilor si motivelor poetice ale celebrilor antici greci si latini: Platon, Aristotel, Homer, Plutarh, Ovidiu, Horatiu, Catul, pentru ca apoi (dincolo de textele budiste) sa includa, pe rand, evul mediu, Renasterea, clasicismul, romantismul, naturalismul si materialismul filozofic al veacului trecut.

Discursul sau liric inregistreaza, astfel, ecoul tuturor lecturilor din Kant, Schopenhauer, Dante, Shakespeare, Schiller, Novalis, Lamartine sau Victor Hugo - toate influentele din planul literaturii europene, indiene (prin Rig-Veda) si universale fiind asimilate in complexitatea viziunii sale.

Insa Eminescu modeleaza toate aceste filozofii, adaptandu-le firii si conceptelor personale. Imaginea sa despre geniu (prin deosebita sa capacitate de a armoniza ratiunea cu fantezia) se diferentiaza fundamental de conceptia lui Schopenhauer despre acelasi geniu. Omul de exceptie la Eminescu nu mai este un damnat, un tip misterios sau tenebros; poetul roman il vede mai uman, ii daruieste lumina stralucitoare si aspiratii omenesti superioare, desi isi pastreaza natura iesita din comun.

Poetul este cunoscut in intreaga lume gratie traducerilor si studiilor care apar, starnind interesul cititorilor.